

společný koncert
ČVUT v Praze, VŠCHT Praha
a Univerzity Pardubice
k uctění památky obětí
totalitních režimů

OBĚTĚM TOTALITY

26. 10. 2019 19:00
Betlémská kaple

na programu
J. Brahms
– **Německé
Requiem**

Johannes Brahms

EIN DEUTSCHES REQUIEM

- 1 Selig sind, die da Leid tragen
- 2 Denn alles Fleisch, es ist wie Gras
- 3 Herr, lehre doch mich
- 4 Wie lieblich sind deine Wohnungen
- 5 Ihr habt nun Traurigkeit
- 6 Denn wir haben hie keine bleibende Statt
- 7 Selig sind die Toten

Veronika Kaiserová – soprán

Jakub Hliněnský – baryton

Spojené sbory **Ars Vocalis** (CH), **Choeur des Pays du Mont-Blanc** (CH, F) a členové **Sboru ČVUT**

Východočeský akademický orchestr

Komorní orchestr VŠCHT

Roberto Rega – dirigent

Spojené symfonické orchestry a sbory tří vysokých škol: Univerzity Pardubice, Vysoké školy chemicko-technologické Praha a Českého vysokého učení technického v Praze ve spolupráci se sbory Ars Vocalis a Choeur des Pays du Mont-Blanc z Francie a Švýcarska uvádějí jako připomínku obětí totalitních režimů Brahmsovo Requiem.

Johannes Brahms (1833–1897) je původem německý skladatel, který strávil značnou část svého života ve Vídni. Ve své tvorbě byl perfekcionista, který svá díla mnohokrát přepisoval a upravoval. Brahmsovy skladby se vyznačují nápaditými rytmickými figurami, propracovanou instrumentací a harmonií. Jako mnoho jiných se Brahms nechal inspirovat lidovými motivy. Jedno z nejpopulárnějších Brahmsových děl, cyklus Uherské tance, pochází právě z tohoto inspiračního zdroje. Ostatně Brahms se nechal maďarským folklorem ovlivnit i v jiných dílech – u mnoha koncertů lze v záhlaví poslední věty číst „al'ungarese“, tedy „po maďarsku“. Kromě dvou klavírních koncertů, houslového koncertu a čtyř symfonií napsal i stěžejní díla komorní literatury – jeho houslové sonaty či například klavírní kvintet právem řadíme k perlám komorního repertoáru.

Brahmsovo **Německé requiem** (vznik v roce 1868) je zhruba sedm-desátiminutové dílo zkomponované na biblické texty. Jedná se o jedno z Brahmsových nejrozsáhlejších děl. Mezi zhudebněnými zádušními mšemi má ovšem Brahmsovo dílo výjimečné postavení. Na rozdíl od jiných skladatelů se zde Brahms nedrží textu mešního ordinaria a propria. Brahms si zde sám vybírá texty z Lutherova německého překladu Bible, proto má requiem přídomek „německé“. Celé dílo má pak sedm částí, přičemž každá z nich zhudebňuje verše z odlišných částí Bible.

Celá skladba je velmi emotivní. Nejsou to však emoce smutku, zmaru či strachu ze smrti. Brahms se zde nemodlí za zemřelé, spíše se zamýšlí nad smyslem života jako takového. Skladba vyzdvihuje pomíjivost lidského života, zároveň však tento život vkládá do Božích rukou s nadějí věčné spásy. Spíše než o liturgickou skladbu se tak jedná o jakousi duchovní kantátu, která sděluje lidstvu, že má smysl žít a že má smysl i umírat.

Veronika Kaiserová se narodila v roce 1995 v Liberci. S klasickým zpěvem začala v roce 2009 u Ireny Kurfiřtové, v roce 2013 nastoupila na Konzervatoř Pardubice, kde nyní studuje pod vedením Jarmily Chaloupkové. Souběžně se studiem konzervatoře vystudovala Přírodo-

vědeckou fakultu Univerzity Karlovy a získala titul bakalář v oboru Molekulární biologie a biochemie organismů. V roce 2016 a 2018 spolupracovala s Olomouckou filharmonií, v roce 2016 a 2019 pak také s Komorní filharmonií Pardubice. Získala také několik ocenění ze soutěží – 2. cena na Duškově pěvecké soutěži (2012, 2013), 1. cena na Umělecké soutěži Allegro (2016), 1. cena na soutěži Pražský pěvec (2018), čestné uznání za účast ve finále kategorie Junior na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech (2018) či 1. cena a titul laureáta na Pěvecké soutěži Olomouc (2018).

Jakub Hliněnský vystudoval klasičtý zpěv na Pražské konzervatoři ve třídě Valentina Prolata. Ve studiu pokračuje na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze v oboru zpěv u Martina Bárty a operní režii u Martina Otavy. Už v raném věku vystupoval v rámci Dětské opery Praha. V roce 2014 nastoupil do souboru opery divadla J. K. Tyla v Plzni jako asistent režie. V řadě inscenací se tu uplatnil v menších rolích. Hlavní role nastudoval převážně v inscenacích operetních (Čardášová princezna, Polská krev, Pařížský život, Okouzlující slečna), ale v prosinci roku 2018 debutoval v titulní roli v Monteverdihovo operě Orfeo. Na svém kontě má i první samostatné režie: představ-

ní Papageno v kouzelném lese, Tajné manželství či Prodanou nevěstu. Aktuálně vyučuje operní herectví na Plzeňské konzervatoři.

Italský pianista, sbormistr a dirigent **Roberto Rega** začal svá klavírní studia v rodné Pescaře. V letech 1991–96 pokračoval ve svých studiích na Čajkovského konzervatoři v Moskvě u prof. Viktora Meržanova. V roce 1997 získává angažmá jako pianista v Grand Théâtre v Ženevě a později v Opeře v Paříži.

Od roku 2007 stáčí svůj zájem k dirigování. Vystudoval je na konzervatoři G. Verdiho v Turíně. V letech 2014–15 je jmenován šéfdirigentem orchestru ve Státní Opeře Bulharsko, kde provedl Verdiho Rigoletta, Aidu, ale i díla starší – např. operu Orfeo a Euridice C. W. Glucka.

V současnosti Roberto Rega vyučuje hru na klavír a korepetuje na Maîtrise du Conservatoire Populaire de Musique, Danse et Théâtre v Ženevě. Je sbormistrem mnoha regionálních sborů a působí jako dirigent Orchestre Symphonique de l'AMA musique Ženeva či Sinfonietta Lausanne.

Sbor **Choeur des Pays du Mont Blanc** vznikl v roce 2005. sdružuje zpěváky ze Švýcarska a Francie z oblasti Ženevského jezera a Horního Savojska. Sídlo sboru je ve francouzském městě Gaillard, které sboru poskytuje vybavený sál na

zkoušení. Sbormistrem tělesa je již osmým rokem Roberto Rega. Sbor má jako jednu ze svých hlavních deviz dvojí národnost svých členů. Jeho posláním je spojovat talentované muzikanty nezávisle na státních hranicích.

Repertoár tělesa zahrnuje velká díla barokní, klasicistní i romantické sborové literatury. Sbor v posledních letech provedl například Velkou mši c moll či Requiem W. A. Mozarta, Requiem G. Faurého, Vivaldiho Magnificat, Händelovo Dixit Dominus a další.

Sbor Ars Vocalis vznikl z původního sboru Laudate Deum v roce 2018. Sbormistrem nově vzniklého více než padesátičlenného tělesa se stal Roberto Rega. Ve stálém repertoáru sboru najdeme hudbu jak sakrální, tak světskou, od renesanční hudby po soudobou.

V květnu 2019 spojené sbory Ars Vocalis a Choeur des Pays du Mont Blanc spolu se symfonickým orchestrem AMAmusique pod vedením Roberta Regy provedly Brahmsovo Německé requiem v ženevské Victoria Hall.

Východočeský akademický orchestr vznikl na Univerzitě Pardubice. Dvakrát ročně orchestr pořádá symfonický koncert v univerzitní aule, v mezidobí pak v redukované sestavě koncertuje i v dalších sálech po kraji. Na posledním vel-

kém koncertu v květnu provedl mj. Dvořákovu Novosvětskou symfonii, před pár dny na 150letém výročí choťebořské ZŠ pak uvedl výběr z Dvořákových Slovanských tanců v komorní úpravě. Šéfdirigentem orchestru je Jakub Pikla, absolvent Konzervatoře Pardubice a HAMU Praha.

Komorní orchestr VŠCHT je těleso vzniklé v roce 2017 ze studentské iniciativy. Pod vedením Dominika Landsingera orchestr nastudoval Rybovu Českou mši vánoční. Dále se orchestr věnuje též filmové hudbě. Ansámbl vystupuje hlavně na akcích VŠCHT, a to jak během oficiálních akademických obřadů (promoce), tak i během neformálních open-air akcí (např. Hanami 2019).

Pěvecký sbor ČVUT je uměleckým sdružením nejen studentů a absolventů ČVUT, ale především nadšenců pro sborový zpěv. Pod vedením MgA. Jana Steyera a Mgr. Jiřího Voběrka sbor nastudoval mnohá díla klasické sborové literatury, jako např. Dvořákovu Stabat Mater či Te Deum, Mozartovo Requiem či právě Brahmsovo Německé requiem.

TEXT DÍLA A ČESKÝ PŘEKLAD

1. Selig sind, die da Leid tragen, denn sie sollen getröstet werden.

Blaze plačícím, neboť budou potěšeni. (Mt 5:4)

Die mit Tränen säen, werden mit Freuden ernten. Sie gehen hin und weinen und tragen edlen Samen, und kommen mit Freuden und bringen ihre Garben.

Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet. S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy. (Ž 126, 5-6)

2. Denn alles Fleisch ist wie Gras und alle Herrlichkeit des Menschen wie des Grases Blumen. Das Gras ist verdorret und die Blume abgefallen.

Neboť „všichni lidé jako tráva a všechna jejich krása jako květ trávy. Uschne tráva, květ opadne (1Pt 1:24)

So seid nun geduldig, lieben Brüder, bis auf die Zukunft des Herrn. Siehe, ein Ackermann wartet auf die köstliche Frucht der Erde und ist geduldig darüber, bis er empfahe den Morgenregen und Abendregen.

Budte tedy trpěliví, bratři, až do příchodu Páně. Pohledte, jak rolník čeká trpělivě na drahocennou úro-

du země, dokud se nedočká podzimního i jarního deště. (Jk 5:7)

Aber des Herrn Wort bleibet in Ewigkeit.

To je to slovo, které vám bylo zvěstováno v evangeliu. (1Pt 1:25)

Die Erlöseten des Herrn werden wieder kommen, und gen Zion kommen mit Jauchzen; ewige Freude wird über ihrem Haupte sein; Freude und Wonne werden sie ergreifen und Schmerz und Seufzen wird weg müssen.

Ti, za něž Hospodin zaplatil, se vrátí. Přijdou na Sion s plesáním a věčná radost bude na jejich hlavách. Dojdou veselí a radosti, na útěk se dají starosti a nářek. (Iz 35:10)

3. Herr, lehre doch mich, daß ein Ende mit mir haben muß, und mein Leben ein Ziel hat, und ich davon muß. Siehe, meine Tage sind einer Hand breit vor dir, und mein Leben ist wie nichts vor dir. Ach wie gar nichts sind alle Menschen, die doch so sicher leben. Sie gehen daher wie ein Schemen, und machen ihnen viel vergebliche Unruhe; sie sammeln und wissen nicht wer es kriegen wird. Nun Herr, wess soll ich mich trösten? Ich hoffe auf dich.

Hospodine, dej mi poznat, kdy přijde můj konec a kolik dnů je mi vyměřeno, ať vím, kdy ze světa sejdu. Hle, jen na píd' odměřils' mi dnů a ako nic je před tebou můj věk.

Člověk je jen vánek pouhý, i kdyby stál pevně. Každý žitím putuje jak přelud, hluku nadělá, ten vánek pouhý, kupí majetek a neví, kdo to shrábne. A tak jakou mám naději, Panovníku? Moje očekávání se upíná jen k tobě. (Ž 39:5-8)

Der Gerechten Seelen sind in Gottes Hand und keine Qual rühret sie an.

Duše spravedlivých jsou však v Boží ruce a trýzeň smrti se jich nedotkne. (Sap 3:1)

4. Wie lieblich sind deine Wohnungen, Herr Zebaoth! Meine Seele verlangt und sehnet sich nach den Vorhöfen des Herrn; mein Leib und Seele freuen sich in dem lebendigen Gott. Wohl denen, die in deinem Hause wohnen, die loben dich immerdar.

Jak jsou milé tvé příbytky, Hospodine zástupů! Má duše zmírá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu! Blaze těm, kdo bydlí ve tvém domě, mohou tě zde vždycky chválit. (Ž 84:2,3,5)

5. Ihr habt nun Traurigkeit; aber ich will euch wieder sehen und euer Herz soll sich freuen und eure Freude soll niemand von euch nehmen.

I vy máte nyní zármutek. Uvidím vás však opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme. (J 16:22)

Sehet mich an: Ich habe eine kleine Zeit Mühe und Arbeit gehabt und habe großen Trost funden.

Na vlastní oči se přesvědčte, jak málo jsem se namáhal, a přesto jsem našel pro sebe hojné odpočívnutí. (Sír 51:27)

Ich will euch trösten, wie Einen seine Mutter tröstet.

Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit. (Iz 66:13)

6. Denn wir haben hie keine bleibende Statt, sondern die zukünftige suchen wir.

Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde. (Žd 13)

Siehe, ich sage euch ein Geheimnis: Wir werden nicht alle entschlafen, wir werden aber alle verwandelt werden; und dasselbige plötzlich, in einem Augenblick, zu der Zeit der letzten Posaune. Denn es wird die Posaune schallen, und die Toten werden auferstehen unverweslich, und wir werden verwandelt werden. Dann wird erfüllt werden das Wort, das geschrieben steht: Der Tod ist verschlungen in den Sieg. Tod, wo ist dein Stachel? Hölle, wo ist dein Sieg?

Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, naráz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k ne-

pomíjitelnosti a my živí proměnění. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: „Smrt je pohlčena, Bůh zvítězil! Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ (1Kor 15:51-55)

Herr, du bist würdig zu nehmen Preis und Ehre und Kraft, denn du hast alle Dinge geschaffen, und durch deinen Willen haben sie das Wesen und sind geschaffen.

Jsi hoden, Pane a Bože náš, při-

jmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůlí všechno povstalo a jest. (Zj 4:11)

7. Selig sind die Toten, die in dem Herrn sterben, von nun an. Ja der Geist spricht, daß sie ruhen von ihrer Arbeit; denn ihre Werke folgen ihnen nach.

A slyšel jsem hlas z nebe: „Piš: Od této chvíle jsou blahoslaveni mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi.“ (Zj 14:13)

Koncert byl podpořen z fondů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Východočeský akademický orchestr podpořilo nejen na tento koncert jeho domovské město Pardubice v rámci programu podpory kultury.